

”Ett liv som räddas ska också levas”

Årsredovisning 2018
Förvaltningsberättelse
Komplement - Verksamhetsberättelse

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Ordföranden har ordet

Även detta år har varit intensivt och händelserikt för Hjärnkraft. Undertecknad åkte tillsammans med förbundssekreterare Cecilia Boestad och Marie-Jeanette Bergvall, projektledare Modellprojektet, på en dialogturné till Östersund och Sundsvall under hösten. Det gav tillfälle till många intressanta möten med medlemmar och profession inom kommun och landsting. Modellprojektet gick under 2018 in i en intensiv slutfas som avrundades med en slutkonferens den 20 november i Stockholm. Konferensen hölls i samarbete med Hjärna tillsammans och väckte stort intresse. Marie-Jeanette Bergvall och alla processledare med sina processgrupper har gjort ett fantastiskt arbete. Vi har under dessa tre år drivit detta arvfondsprojekt tillsammans med RTP vilket har varit mycket positivt. Modellprojektet har lämnat sin slutprodukt men det är nu det verkliga arbetet börjar. Alla förslag som framkommit i projektet måste nu omvandlas till praktisk handling. Resultatet måste spridas och framförallt nå beslutsfattare på alla nivåer.

Hjärnkraft var även detta år i Almedalen. Förbundssekreterare Cecilia Boestad, Marie-Jeanette Bergvall, projektledare Modellprojektet och undertecknad deltog under tre dagar. Vi var väl utrustade med broschyrer och väskor med spännande innehåll när vi kampanjade i Funktionsrätts Sveriges tält. Det var roligt och mycket inspirerande att se att så många var intresserade av vårt material och att så många ställde frågor om Hjärnkrafts verksamhet. Vi behövde inte ta med oss varken broschyrer eller väskor tillbaka till Stockholm utan allt materiel delades ut.

Opinionsarbetet kring neddragningar inom LSS och den personliga assistansen har under 2018 intensifierats ytterligare. Det har tagits några initiativ av den övergångsregering som i skrivande stund styr. Hjärnkraft har tillsammans med andra förbund i Funktionsrätt Sverige, i en debattartikel i Metro, krävt att lagen förtydligas och att de viktiga principerna i lagen stärks.

På den internationella funktionsrättsdagen hölls manifestationer kring LSS runt om i landet. Kampen för personlig assistans kommer inte att avta förrän vi har en regering som är handlingskraftig i frågan. Hjärnkraft värnar denna rättighetslagstiftning.

Förbundsordförande har i pressmeddelanden och artiklar på olika sätt bedrivit opinionsarbete kring bland annat LSS och nationella riktlinjer för hjärnskakning.

Den 6 - 7 oktober 2018 hade Hjärnkraft förbundsstämma i Stockholm. Det var en förbundsstämma med högt i tak och flitiga ombud som aktivt medverkade. En ny styrelse valdes för perioden fram till 2020. Undertecknad fick återigen ombudens förtroende att fortsätta som förbundsordförande vilket känns mycket hedrande. En majoritet av styrelsen är nya och de kommer att bidra med ny kunskap och stort engagemang.

De utbildningsdagar som hållits 2018 på olika ställen i landet har varit fortsatt attraktiva, så också de sommarläger som förbundet arrangerat. Tillsammans med stiftelsen "Min stora dag" anordnade vi ett ungdomsläger för våra medlemmar i åldern 14–18 år. Det blev ett mycket

– eller orsakad av t.ex. stroke, whiplashtrauma, infektionssjukdomar, tumörer, syrebrist eller skador som är resultat av missbruk, förgiftning eller läsningsmedel.

Varje hjärnskada är unik och medför olika konsekvenser för varje individ. Många funktioner kan vara helt oskadade medan andra inte alls fungerar. Läkning och rehabilitering av en skadad hjärna är en komplicerad och långvarig process, som kan pågå hela livet.

Hjärnan är det mest avancerade biologiska system vi känner till. Den består av flera hundra miljarder nervceller med formbara kontaktytor för signalöverföringen mellan nervcellerna.

Hjärnan har en enorm anpassningsförmåga där de erfarenheter som lagrats ger individen förutsättningar att klara av och anpassa sig till de krav och förändringar som sker under livet.

Allmänt om verksamheten

Genom vår samlade kunskap och erfarenhet medverkar Hjärnkraft till nytänkande och utveckling av insatser och rättigheter. Med erfarenhetsbaserad kunskap kompletterar vi vårdens professionella kunskap och bidrar till en helhetsbild av kraven på en optimal rehabilitering, stöd och service. Vi uppvaktar beslutsfattare och politiker, besvarar remisser, driver kampanjer och projekt, ger ut rapporter och informationsmaterial, arrangerar utbildningar och föreläsningar. Vi bevakar vår grupps intressen i kommuner, landsting/regioner, riksdag och myndigheter inom olika samhällsområden. Genom goda exempel visar vi möjligheterna för personer med förvärvad hjärnskada och deras närstående.

Vår vision

- *Alla personer som har förvärvad hjärnskada och deras närstående blir medlemmar i Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft för att på bästa sätt få sina intressen tillvaratagna.*
- *Personer med förvärvad hjärnskada får tillgång till rehabilitering, stöd och service så att de har möjlighet att leva som andra.*

Ändamål

Förbundets ändamål är

- Att stödja personer med förvärvad hjärnskada och deras anhöriga.
- Att verka för samordnad, individanpassad rehabilitering, stöd och service som minimerar konsekvenserna av förvärvade hjärnskador.
- Att öka kunskapen om förvärvade hjärnskador och dess konsekvenser.
- Att arbeta förebyggande.
- Att stödja forskning och metodutveckling.

Grundläggande värderingar

Hjärnkraft grundar sitt arbete på respekt för allas lika värde, FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och FN:s barnkonvention. Vi arbetar utifrån en positiv grundsyn som utgår från den styrka och kraft som finns hos människor med förvärvade hjärnskador och deras närstående i att hantera en ny livssituation och arbetar mot diskriminering, mobbning och ifrågasättande i samhället.

Medlemskap

Hjärnkraft är medlemmar i:

- Funktionsrätt Sverige
- BIF, Brain Injured people and Families Confederation, som består av de europeiska systemorganisationerna.
- Folkspel
- NTF, Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens främjande
- Hjärnkraft har samarbetsavtal med ABF på central nivå, liksom flertalet föreningar.

Unik försäkring

Hjärnkraft är delägare i Unik Försäkring som tagit fram försäkringar anpassade för personer med funktionsnedsättning. Björn Boquist är representerad i styrelsen. Samtliga medlemmar i Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft har en kollektiv olycksfallsförsäkring som gäller 24 timmar om dygnet och 7 dagar i veckan. Genom Funktionsrätt Sverige har vi en kollektiv olycksfallsförsäkring som gäller vid deltagande i Hjärnkrafts aktiviteter.

Verksamheten utifrån ändamålen

Hjärnkrafts verksamhet regleras i stadgarna som också anger vårt uppdrag. Här redovisas aktiviteter som genomförts under året för att uppfylla vårt ändamål. I övrigt har förbundet besvarat remisser, deltagit i dialogmöten och hearingar samt besvarat ett stort antal samtal och förfrågningar från medlemmar och andra.

"Att stödja personer med förvärvad hjärnskada och deras närstående/anhöriga"

De mål som har fastställts av förbundsstämman för åren 2017 – 2018 är att

- Öka kunskap om anhörigas behov.
- Säkra anhörigverksamheten utifrån ett förebyggande perspektiv.

Strategisk inriktning: Hjärnkraft ska initiera och utveckla projekt som ger ökad medlemsnytta.

Insatser:

Lägerverksamhet

Barn- och familjeläger

Barn- och familjelägret var det sjunde nationella lägret i rad som Hjärnkraft arrangerade. Det genomfördes den 30 juli – 3 augusti på Mättinge fritids- och rekreationsanläggning utanför Trosa i Sörmland. Kursgården är anpassad för personer med rörelsehinder och drivs av Stiftelsen Valjeviken. I år deltog sju familjer; 12 föräldrar, 3 moster/farmor/farfar samt 11 barn i åldrarna 2 – 19 år. 7 av barnen som deltog hade en förvärvad hjärnskada, med stora

Spridning av Hjärnkrafts material var framgångsrikt vid Anhörigriksdagen i Varberg då Hjärnkraft mötte ett stort antal anhörigkonsulenter från hela landet.

Under året har vi tagit fram en utbildning som riktar sig till de som arbetar professionellt med anhöriga.

I ett samarbete mellan Hjärnkraft och företaget FamilyLink erbjöds Hjärnkrafts medlemmar att kostnadsfritt testa appen Jocce under tre månader hösten 2018. Jocce är ett nytt digitalt hjälpmedel i form av en app, utvecklat för personer om behöver stöd i sin vardag på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller ålder.

Facebook forum

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft har en Facebook-sida, som bland annat används för information om förbundets aktiviteter samt vårt arbete. Förutom denna sida har flertalet av Hjärnkrafts föreningar runt om i landet egna Facebook-sidor. Att använda sig av sociala medier är ett sätt att möjliggöra sociala kontakter över hela landet utan begränsningar av geografiska avstånd. Social medier ger också möjlighet att nå ut till många människor, såväl medlemmar i Hjärnkraft som andra.

Kunskapsnätet

Hjärnkraft har under året varit samarbetspartner i projektet "Kunskapsnätet" som drevs av Personskadeförbundet RTP med medel från Arvsfonden. Projektets syfte var att bygga upp ett deltagarstyrt digitalt nätverk öppet för alla med intresse för frågor som berör personer med funktionsnedsättningar. I takt med att projektet har utvecklats har förutsättningarna för projektet Kunskapsnätet förändrats varför projektet avslutades i förtid i juni 2018. En förändrad omvärld där IT-utvecklingen har gått så snabbt att projektets målsättningar behövt uppdateras och omformuleras har gjort att projektet avslutats i Arvsfondens regi. Kanske kommer delar av projektet återuppträda framöver. Hjärnkrafts representanter i styrgruppen har varit Cecilia Boestad och Marie-Jeanette Bergvall.

Uppnådda effekter: Intresset för anhörigverksamheten är stort. Utvärderingarna av barn-, familje- samt ungdomsläget är genomgående positiva. Flödet på Facebook grupperna har ökat under året och på Hjärnskadeförbundet Hjärnkrafts Facebook-sida finns idag 1 008 medlemmar. Utbildningen som riktar sig till anhörigkonsulenter har varit uppskattad och fått goda omdömen. Till anhörigtelefonen ringer personer från vår målgrupp och får svar på diverse frågor.

Analys: Behovet av riktat stöd till personer med egen skada och anhöriga ser ut att öka, i takt med att samhällets stödinsatser inskränks och anhöriga får driva överklagningar i ett stort antal fall. Samhället blir också alltmer digitaliserat, vilket skapar behov av kunskap om hur digitala medier fungerar. Delaktighet för personer med kognitiva nedsättningar är ett åsidosatt område. Ju mer digitaliserat vårt samhälle blir desto mer ökar behovet av stöd för vår målgrupp.

LSS och personlig assistans

LSS-utredningen som tillsattes 2017 har fortsatt sitt arbete under hela året. Socionom Christina Amundberg, tidigare förbundsstyrelseledamot och processledare i Modellprojektet representerar Hjärnkraft i utredningens referensgrupp och Funktionsrätt Sveriges skuggutredning. Hjärnkraft har under året skrivit ett flertal debattartiklar.

Hjärnskadekoordinator

Hjärnkraft driver frågan om krav på hjärnskadekoordinator i alla landsting. Det är länsföreningarna som driver frågan i sina landsting och förbundet har bidragit med underlag och medverkan vid möten med politiker. Tjänsten finns i Region Skåne, Kalmar, Västmanland och Örebro. I Region Skåne och i Kalmar ligger tjänsten i landstingets/regionens organisation. I Stockholm finns tjänst som vägledare på Danderyds sjukhus.

Samordnad Individuell plan (SIP)

Hjärnkraft arbetar för att en samordnad individuell plan (SIP) ska utformas tillsammans med personen med förvärvad hjärnskada för att koordinera socialtjänsten och hälso- och sjukvården i de insatser som berör individen.

Barn med förvärvad hjärnskada

Skolfrågor

Hjärnkraft har regelbundna kontakter med Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM kring stödet för barn med förvärvad hjärnskada i skolan och är representerade i Skolinspektionens samrådsgrupp genom Karin Karlsson som är invald i Skolinspektionens samrådsgrupp. Karin deltog även i årets, numera återkommande, gemensamma samrådsmöte med tre myndigheter, Skolinspektionen, SPSM och Skolverket, och deras respektive samrådsgrupper. I Skolverkets samrådsgrupp representerar Maria Lundqvist-Brömster Hjärnkraft som ordinarie ledamot utsedd av Funktionsrätt Sverige.

Nationella nätverket för regionala rehabiliteringsteam/SVERE

Nationella nätverket för regionala rehabiliteringsteam träffas årligen för diskussioner kring barnens situation. Vartannat år genomförs en nationell konferens. Årets konferens gick av stapeln i Örebro 2018. Förbundssekreterare Cecilia Boestad har representerat Hjärnkraft under året. På den nationella konferensen deltog Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft tillsammans med föreningen i Örebro samt Modellprojektets projektledare Marie-Jeanette Bergvall. Förutom att vi deltog i utställningen med material om Hjärnkraft hade Marie-Jeanette Bergvall en presentation om Modellprojektet.

Uppnådda effekter: Arbetet med Modellprojektet avslutades under året och presenteras i sju rapporter. Försämringarna har fortsatt inom LSS-området. Hjärnkraft deltar aktivt i debatten kring LSS med artiklar, medverkar i officiell utredning samt även i den arbetsgrupp som är knuten till Funktionsrätt Sveriges expert i utredningen.

20180907 [Hjärnkraft testar Sveriges första anhörig-app](#)

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft inleder ett samarbete med företaget FamilyLink. Företaget har utvecklat en app för att underlätta kommunikationsdelning mellan anhöriga och ev andra runt personer som behöver mycket stöd i sin vardag. Appen kommer att erbjudas Hjärnkrafts medlemmar kostnadsfritt under hösten 2018.

20180216 [Lägg ner LSS-utredningen nu](#)

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft reagerar på LSS-utredningens förslag som läckt till SVT om att dra in assistansen för barn under 12 år och personer över 80 år.

20180109 [Lars Ohlys strid för sin person har orsakat kris](#)

Hjärnkrafts ordförande Maria Lundqvist-Brömster, beskriver, tillsammans med tre andra tidigare ledamöter i Funktionsrätt Sveriges styrelse, varför de väljer att avsluta sina uppdrag i en debattartikel i Svenska Dagbladet.

Almedalen 2018

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft genomförde tillsammans med Funktionsrätt Sverige, Lika Unika och en rad förbund (Neuro, Personskadeförbundet RTP, RBU, Rörelsehindrade Barn och Ungdomar, Riksförbundet Attention m.fl.) partiledarutfrågningar under Almedalsveckan 2018. Syftet med utfrågningarna var att väljarna skulle få svar på vilka funktionshinderspolitiska ambitioner varje parti hade inför en eventuell regeringsställning efter valet i höst. Frågorna spände över många politikområden och berör mer än var femte väljare som lever med en funktionsnedsättning. Stort fokus kom att ligga på LSS-frågan som varit aktuell under större delen av mandatperioden, men även andra viktiga frågor togs upp.

Eva Hamilton, känd som mångårig journalist och VD på SVT, var den som ledde utfrågningarna. Varje utfrågning pågick i omkring 20 minuter inför publik och sändes direkt på Funktionsrätts web (med teckentolkning och textning). Utfrågningarna ligger kvar och går fortfarande att titta på i efterhand.

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft informerade om våra frågor i Funktionsrätt Sveriges tält

Nyhetsbrev

Nyhetsbrev om förbundets arbete till läns- och lokalföreningarna utkom under året med fyra nummer.

Funka för livet – en mötesplats om funktionsnedsättning

Under Funka för livet dagarna den 11–12 april deltog Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft tillsammans med läns- och lokalföreningarna. Funka för livet är en mäsas för personer med funktionsnedsättning, anhöriga samt yrkesverksamma inom området. Mässans syfte är att visa på verksamheter, produkter och tjänster som kan underlätta eller förgylla vardagen för personer med funktionsnedsättningar, närstående samt att inspirera professionen.

Förbundssekreterare Cecilia Boestad och Micke Lundquist från Hjärnkraft Stockholm föreläste med temat ”Konsekvenser vid förvärvad hjärnskada”.

21–22 november deltog Hjärnkraft i Funka för livet i Borås. Utställare på mässan var olika funktionsrättsorganisationer, föreningar och företag som arbetar för ett tillgängligare samhälle, däribland Hjärnkraft.

Den 19-20:e oktober hade BIF årsmöte i Helsingfors och förbundssekreterare Cecilia Boestad representerade Hjärnkraft på mötet. Under året utsågs Cecilia Boestad att ersätta Fotini Mavromati Athanasiadi som representant i BIF.

Uppnådda effekter: Vid utbildningsdagarna har 315 personer fått ökad kunskap om förvärvad hjärnskada och dess effekter. Utvärderingarna har varit mycket positiva. Medlemskapet i BIF har lett till ökat samarbete gällande våra gemensamma frågor såsom ökad trafiksäkerhet och bättre riktlinjer vid rehabilitering efter förvärvad hjärnskada. BIF kommer att anordna en internationell konferens i Wien 2016 där Hjärnkraft kommer att delta aktivt i planering och genomförande.

Analys: Hjärnkraft kan konstatera att vi under året nått ut till ett stort antal personer. Budskapet kring konsekvenser av förvärvad hjärnskada är svårt att förenkla och det krävs ofta personliga möten för att nå fram med budskapet. Informationsmaterial har endast tryckts upp i begränsad omfattning, istället finns det tillgängligt som pdf:er på hemsidan att ladda ner. En moderniserad och mer tillgänglig hemsida ger förutsättningar för förbättrad kommunikation med våra medlemmar och andra intressenter.

"Arbeta förebyggande"

Genom sitt medlemskap i NTF (Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens Främjande) deltar Hjärnkraft också i det förebyggande trafiksäkerhetsarbetet. Under året har inga riktade kampanjer genomförts där Hjärnkraft deltagit.

Uppnådda effekter: Medlemskapet i NTF har gett resultat genom att vi numera fortlöpande och tidigt får information och kan delta i aktiviteter kring trafiksäkerhet.

Analys: Genom vår kunskap om konsekvenserna av förvärvad hjärnskada har vi genom NTF goda möjligheter att påverka både opinion och myndigheter.

"Stödja forskning och metodutveckling"

Hjärnskadefonden

Effektmål: Hjärnskadefonden inom Hjärnkraft stöder forskning och utveckling av hjärnskaderehabilitering och ger stipendier till forskning och utveckling av hjärnskaderehabilitering, framförallt patientnära projekt som studerar skador efter traumatisk hjärnskada hos vuxna eller barn. Fonden prioriterar mindre studier, där pengarna ändå kan ha en viss betydelse för möjligheterna att genomföra projektet.

Insatser: Medel till Hjärnskadefonden består i huvudsak av gåvor i samband med dödsfall och högtidsdagar. Stipendier utlyses i regel en gång per år. Alla ansökningar bedöms av det medicinska rådet före beslut i förbundsstyrelsen. Föregående års utlysning resulterade i tre ansökningar som behandlades och betalades ut under året.

Förändring i Eget kapital

	Ändamålsbestämda medel (Hjärnskadefonden)	Balanserat resultat
Eget kapital vid årets början	466 364	592 357
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel	-47 787	
Årets resultat		-86 941
Eget kapital vid årets slut	418 577	505 416

Förbundet gör ett underskott på 86 941 kronor som belastar det egna kapitalet. Hjärnkraft har 90-konto, 90 05 07-5, för insamling till Hjärnskadefonden och står därmed under kontroll av Svensk Insamlingskontroll. Under året har 90 000 kr utdelats från Hjärnskadefonden samtidigt som nya gåvor på 42 213 kr har tillkommit vilket innebär Hjärnskadefonden gör en förlust på 47 787 kronor som dras av fondens kapital.

Placeringspolicy

Hjärnkraft har som policy att placera i finansiella placeringar med låg risk i räntebärande fonder. Inga medel finns placerade i aktier eller aktiefonder.

Medlemmarna

Effektmål: Antalet medlemmar år 2026 ska uppgå till minst 4 000. Vårt arbete i varje fråga genomsyras av detta övergripande mål.

Hjärnkraft har enbart enskilda personer som medlemmar. Per den 31 december har Hjärnkraft 2 557 medlemmar. Av dessa har 998 egen funktionsnedsättning, 998 är närstående, 327 är stödjande och 234 registrerade utan uppgift. Medlemsavgiften är 220 kronor för enskild medlem och 340 kronor för familj boende på samma adress. Hälften av medlemsavgiften betalas till den länsförening som medlemmen tillhör. I de län där det finns lokalföreningar fördelas medlemsavgiften med 40 % till förbundet, 30 % till länsföreningen och 30 % till lokalföreningen. I de län där det inte finns någon länsförening tillfaller hela medlemsavgiften förbundet. I medlemsavgiften ingår tidningen Hjärnkraft som utkommer fyra gånger per år, informationsmaterial, en kollektiv olycksfallsförsäkring via Unik försäkring, möjlighet att teckna skraddarsydda försäkringar, lokala aktiviteter, stöd, råd och vägledning.

Insatser: Hjärnkraft har erbjudit medlemmar ett rabatterat pris på våra utbildningar som ett sätt att värva fler medlemmar. Förbundet har i anslutning till utbildningsdagarna genomfört medlemsmöten på respektive ort. En förbättrad hemsida kommer att ge förutsättningar för ökat medlemsantal då hemsidan blir mer lätt tillgänglig.

Wellamo Ericson, administrativ assistent, arbetar på timtid, c:a 20 %, med fakturering, minnesadresser, medlemsstöd och löpande administration på kansliet. Har huvudansvaret för telefonbevakningen på kansliet.

Kerstin Orsén redaktör/informatör 60 % ansvarar för tidningen och förbundets hemsida, arbetar med framställning av informationsmaterial och övrig extern kommunikation. Arbetade ytterligare 20 % som informatör och textgranskare i Modellprojektet fram till november. Kerstin hade en utökad tjänst på 20% under perioden januari till juni för arbete med nya hemsidan.

Per-Erik Nilsson, regional ombudsman 100 %, med säte i Kronoberg arbetar med utbildning, barnläger, förenings- och medlemsstöd.

Hjärnkraft har kollektivavtal med Unionen.

Externa tjänster

Anette Wilhelm, 40 % ansvarar för ekonomihantering, löneadministration, redovisning samt medlemsregister. (Wilhelm & Partner AB)

Marie-Jeanette Bergvall, gick i pension vid årsskiftet 2017/2018, men har dock fortsatt som projektledare i Modellprojektet på 25 % för att bibehålla kontinuiteten. (Under en Gran, enskild firma).

FÖRVALTNINGEN

Förbundsstämma

Förbundsstämma genomfördes den 6–7 oktober på Quality Hotel, Nacka. Ines Uusmann valdes till stämmans mötesordförande. Vid stämman deltog 32 röstberättigade ombud från 14 länsföreningar samt ytterligare 22 medlemmar.

Styrelsen

Styrelsen består av nio ordinarie ledamöter. Enligt stadgan består styrelsen av sju ledamöter därutöver väljs ordförande och vice ordförande separat av förbundsstämman. Styrelsen ska enligt stadgarna ha minst fyra sammanträden per år.

Sammanträden

Ledamot	17–18 mar	16–17 juni	1–2 sep	17–18 nov	Not
Maria Lundqvist-Brömster, ordförande, Västerbotten, stödjande	✓	✓	✓	✓	*
Björn Boquist, vice ordf, Stockholm, närstående	✓	✓	✓	✓	*
Thomas Kollberg, Göteborg, stödjande	✓	✓	-	✓	*
Rosalie Gnipe, Stockholm, egen skada	-	✓	-	-	*
Sofia Björk, Östersund, egen skada				-	*

Stiftelsen

Hjärnkraft förvaltar Hjärnkrafts stiftelse för informations- och utbildningsverksamhet som under året varit vilande.

Kansli

Kansliets lokaler finns på Nybohovsgränd 12, 1 tr. Lokalerna hyrs av Bostadsrättsföreningen Nybohov 1 och delas med Hjärnkraft Stockholms län. Hyrestiden löper på tre år och går ut 30 juni 2021.

Intern kontroll

Befogenheter som firmateckning, attesträtt, utanordningsrätt fastställs vid konstituerande möte. För utbetalning i ekonomisystemet krävs utanordning av två personer var för sig. Ekonomirapport redovisas och godkänns vid varje styrelsemöte. Auktoriserad revisor reviderar årligen bokslut samt redovisningar av projekt till Allmänna Arvsfonden och övriga anslag som kräver auktoriserad revisor. Antal medlemmar och aktiva föreningar granskas varje år av förtroendevald revisor inför ansökan om statsbidrag och revisionsrapport skickas till Socialstyrelsen.

Resultatdisposition

Det totala underskottet uppgår till 134 728 kronor. Förbundet gör ett underskott på 86 941 kronor som belastar Eget kapital. Hjärnskadefonden gör ett underskott på 47 787 kronor. Förbundets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning, med tilläggsinformation.

RESULTATRÄKNING

Verksamhetsintäkter

Not 2

	2018	2017
Medlemsavgifter	249 948	205 386
Gåvor	44 013	58 580
Bidrag	6 810 577	7 092 780
Övriga intäkter	714 925	711 132
Summa verksamhetsintäkter	7 819 463	8 067 878

Verksamhetskostnader

Not 3,4

Ändamålskostnader	-6 420 300	-6 705 868
Insamlingskostnader	-216 135	-210 973
Administration	-1 317 810	-1 121 399
Summa verksamhetskostnader	-7 954 245	-8 038 240

Resultat från finansiella investeringar

Ränteintäkter	566	1 899
Räntekostnader	-512	-580
Summa resultat från finansiella investeringar	54	1 319

Resultat efter finansiella poster	-134 728	30 957

Tilläggsupplysningar

Allmänna upplysningar

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Hjärnskadeförbundet Hjärnkrafts redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd 2012:1 (K3).

Värderingsprinciper

RESULTATRÄKNINGEN

Endast det inflöde av ekonomiska fördelar som erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning har redovisats som intäkt. Intäkterna värderas, om inte annat anges, till det verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas. Nedan beskrivs för varje intäktspost när intäktsredovisning sker.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalning för medlemskap i Hjärnkraft. Dessa intäktsredovisas vid inbetalning från medlemmen. I det fall medlemmen betalat för kommande år redovisas detta som skuld.

Gåvor och bidrag

En transaktion där Hjärnkraft tar emot en tillgång eller tjänst som har ett värde, utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte, är en gåva eller ett erhållet bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att Hjärnkraft uppfyller eller kommer att uppfylla vissa villkor och om Hjärnkraft har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoret inte uppfylls, är det ett erhållet bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Gåvor

Gåvor redovisas som intäkt när de erhålls.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfyllts. Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka. Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som Hjärnkraft fått eller kommer att få.

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnaderna delas in i funktionerna ändamålskostnader, insamlingskostnader och administration. Samkostnader som är gemensamma för de olika funktionerna t.ex. lokalkostnader, IT-kostnader, leasingkostnader fördelas på respektive funktion. Då personal arbetar inom flera funktioner fördelas även personalkostnader.

Ändamålskostnader

Ändamålskostnader är sådana kostnader som kan hänföras till uppdraget enligt Hjärnkrafts stadgar.

Insamlingskostnader

Till insamlingskostnader räknas direkta kostnader för insamlingsarbetet som inriktar sig till givare, t.ex. annonskostnader.

Statsbidrag anhörigverksamhet	399 330	194 912
Lönebidrag	230 944	226 988
Summa offentliga bidrag	3 713 178	3 541 320

Summa bidrag	6 810 577	7 092 780

Övriga Intäkter som redovisats i resultaträkningen

Försäljning	12 669	29 980
Annonser i tidningen, prenumeration	259 910	144 020
Utbildningar, seminarier	238 000	364 700
Ersättning för utförda tjänster	38 000	33 887
Deltagaravgifter, ordf konf, barnläger	133 000	78 500
Ersättning Folkspel, Unik	33 346	60 045
Summa övriga intäkter	714 925	711 132

Summa verksamhetsintäkter	7 819 463	8 067 878

Not 3 Medeltalet anställda och personalkostnader

Medeltalet anställda	2018	2017
Anställda omräknat i heltidstjänster	2,7	2,9
varav män	1	2

Könsfördelning bland styrelseledamöter och ledande befattning	2018	2017
Styrelseledamöter	8	9
varav män	4	2
Förbundssekreterare	1	1
varav män	0	1

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2018	2017
Förbundssekreterare	538 838	411 680
Övriga anställda	618 074	713 444
Arvoden	121 997	125 017
Totala löner och ersättningar	1 278 909	1 250 141

Sociala kostnader	379 995	402 020
Pensionskostnader	131 648	115 981
Totalt sociala kostnader	511 643	518 001

Summa	1 790 552	1 768 142

Upplupna kostnader

Upplupna semesterlöner	212 011	107 477
Upplupna kompsaldon	21 628	31 137
Upplupna sociala avgifter	67 939	43 552
Övriga upplupna kostnader	52 174	
	273 136	464 057

Förklaring till uppdelning av verksamhetens kostnader

Ändamålskostnader	2018	2017
Tidningen	254 850	150 886
Läromaterial	1 249	5 199
Utbildningar, seminarier	121 686	164 754
Läger	141 670	167 118
Ordförandekonferens	2 730	100 351
Information, marknadsföring, hemsida	88 834	167 444
Externa kostnader Modellprojektet	2 976 399	3 416 460
Anhörigverksamhet	399 330	194 912
Arbetsgrupper/kommittéer	6 068	26 590
Påverkansarbete	9 874	24 239
Funktionsrätt samverkansmedel	216 852	226 492
Utdelning Hjärnskadefonden	90 000	0
Del av porto	26 628	24 839
Del av lokal och kontorskostnader	531 208	550 563
Del av externa kostnader - konsult & redovisning	150 638	224 962
Del av personalkostnader	1 295 555	1 149 294
Del av arvodering	96 249	98 482
Del av avskrivningar	10 480	13 283
	6 420 300	6 705 868

Insamlingskostnader	2018	2017
Porto/bankkostnader	8 644	7 995
Del av lokal och kontorskostnader	35 414	36 705
Del av externa kostnader - konsult & redovisning	22 688	70 781
Del av personalkostnader	148 807	94 754
Del av avskrivningar	582	738
	216 135	210 973

Administrationskostnader	2018	2017
Svensk Insamlingskontroll	5 000	5 000
Förbundsstämma	167 469	0
Styrelsen	74 659	112 238
Valberedningen	7 796	0
Medlemsavgifter (Funktionsrätt, IDEA m fl)	42 624	38 715
Revision	42 500	16 041

REVISIONSBERÄTTELSE

Till förbundsstämman i Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft
Org.nr. 802013-5227

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att förbundsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten "Den auktoriserade revisorns ansvar" samt "Den förtroendevalde revisorns ansvar". Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalde revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft för år 2018.

Vi tillstyrker att förbundsstämman beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som ansvarar för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 15 april 2019

Margaretha Morén
Auktoriserad revisor

Gun-Britt Kristianson
Revisor